

**До Постоянната комисия по
педагогически науки и со-
циални дейности**

ДОКЛАД

за извършената проверка по процедура за програмна акредитация на докторска програма
„Методика на обучението по история“ от професионално направление 1.3. Педагогика на обуче-
нието по..., област на висше образование 1. Педагогически науки,
във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“

ОТ ЕКСПЕРТНА ГРУПА В СЪСТАВ:

1. доц. д-р Костадин Паев – ЮЗУ „Неофит Рилски“
2. доц. д-р Цветана Иванова – ШУ „Еп. Константин Преславски“
3. докторант Десислава Петрова – СУ „Св. Климент Охридски“

Наблюдаващ процедурата член на ПКПНСД: проф. д-р Виолета Атанасова

Експертната група и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитаци-
онния съвет на НАОА (Протокол № 23/05.10.2017 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Проверка по изпълнението на критериите за програмна акредитация на докторска програма в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование/ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/, приети от АС на НАОА на 20.10.2016г.

2. Приложения: таблици /задължителни и по избор/

Таблица 1. Списък на преподавателите на ОТД в катедра „Нова и най-нова история на България“ за периода 2012-2017 г.

Таблица 2. Списък на преподавателите по *Методика на обучението по история* в катедра „Нова и най-нова история на България“ за периода 2012-2017 г.

Таблица 3. Публикационна активност на преподавателите по *Методика на обучението по история* за периода 2012-2017 г.

Таблица 4. Участие на преподавателите по *Методика на обучението по история* в научноизследователски проекти за периода 2012-2017 г.

Уважаема г-жо Председател на ПК по педагогически науки и социални дейности,

Експертната група (ЕГ) в изпълнение на решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол № 23/05.10.2017 г.), съгласно чл. 33 и чл. 34, от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) Критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване качеството в европейското пространство за висше образование/ESG/- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/, посети Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“ – Велико Търново (ВТУ) в периода 15-17.11.2017 г., проведе срещи с ръководството на висшето училище (ВУ), с преподаватели, докторанти и потребители на кадри. Групата се запозна с учебните планове и програми, с условията на обучение.

На тази база, както и след анализа на фактите и обстоятелствата, отразени в доклада-самооценка на ВУ и проверката за изпълнение на критериите за програмна акредитация на докторски програми, експертната група установи следното:

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА СЕ АКРЕДИТИРА ЗА ПЪРВИ ПЪТ.

1. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

Стандарт 1 „Политика за осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 1.1. „Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“

По 1.1.1. *Висшето училище или научната организация организира обучение по докторската програма в съответствие със своята мисия, цели, задачи и действащото законодателство.*

Обучението по докторски програми във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ се основава на мисията, целите и задачите на висшето учебно заведение, които са публично оповестени в сайта на университета. В съответствие с националната нормативна уредба ВТУ е създал вътрешнорешеностна регламентация на обучението по докторска програма, с приемането на следните документи: Правилник за прием и обучение на докторанти във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Стандарт за задължителното съдържание на обучението в докторска степен във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“; Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академична длъжност във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“; Наръчник по качеството на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий; Правилник за дейността и управлението на Исторически факултет. Докторската програма по *Методика на обучението по история* е съобразена с тях и е представена с ясна и конкретна документация.

По 1.1.2. *Цялостната дейност за обучение по докторската програма е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата ѝ.*

Великотърновският университет е първият държавен университет в страната, получил Сертификат по международен стандарт за качество БДС EN ISO 9001: 2015. Чрез този документ Висшето училище е сертифицирано за прилагане на Системата за управление на качеството. Сертификатът е валиден от 18. 05. 2016 г. до 17. 05. 2019 г. и е даден от страна на DQS, която е една от водещите сертификационни организации в света за системи за управление. През акредитационния период във Великотърновския университет е изграден Център за управление на качеството, приета е и се прилага Политика за качеството (<http://www.uni->

vt.bg/bul/?zid=100). Към Историческия факултет е създадена и функционира **Факултетска комисия по управление на качеството и акредитацията (ФКУКА)** (Решение на АС №5 от 30. 05. 2016 г.). Тя се оглавява от заместник декана по управление на качеството и акредитацията. Катедра „Нова и най-нова история на България“ има свои представители в тази комисия.

В рамките на Системата за управление на качеството на обучение се осъществява периодична вътрешна оценка на функционирането на системата в рамките на Факултета чрез планови одити, в съответствие с ПР1-04 от НК „Вътрешни одити“. Те се провеждат веднъж годишно, по предварително утвърден план-график. След всеки одит се съставя протокол, който съдържа оценка за функционирането на системата и препоръки за нейното подобряване. През акредитационния период направените одити в Историческия факултет (02.07.2013 г., 02.07.2014 г., 01.07.2015 г., 01.07.2016 г.) не са установили съществени пропуски и недостатъци в рамките на СУКО. Деканът на Факултета изготвя годишни отчети за резултатите от одитите. Във ВТУ няма практика за обособено одитиране на докторските програми, те са обект на проверка при провеждането на общите одити на съответния факултет.

По 1.1.3. *Висшето училище или научната организация изгражда и прилага политика за осъществяване на взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма в рамките на националния и институционалния контекст.*

Взаимовръзката между обучението на докторантите и съвременните научни изследвания е доказана в няколко аспекта:

1. Дългогодишен опит на ВТУ при подготовката на докторанти, осигуряване на качествена образователна среда, обезпечаване на хабилиран преподавателски състав по съответната научна специалност, както и условия за успешно ръководство и защита на дисертационните трудове. Катедрата „Нова и най-нова история на България“ има дългогодишен опит в подготовката и обучението на докторанти в други ПН, като установява традиции и приемственост в научното ръководство, обсъждането на дисертационните трудове и подпомагането на младите научни работници в изследователските им търсения.

2. Хабилираният щатен преподавателски състав в Исторически факултет на ВТУ има изследователски, преподавателски и административен опит в организирането и ръководството на продължаващото обучение и квалификацията на педагогическите кадри чрез участие в обучаващите програми на Центъра за квалификация към ВТУ;

3. Провеждане на национални научно-практически конференции и семинари; съвместни проекти на ВТУ с РУО - Велико Търново и в партньорство с други национални институции, експертна дейност в рамките на национални и международни организации, свързани с образованието.

Натрупаният опит на преподавателите методисти от катедра „Нова и най-нова история на България“ обвързва дидактико-методическата теория и практика и създава условия за внедряване на теоретичните изследвания в процеса на обучение във ВУЗ. В квалификационната характеристика към докторската програма са фиксирани комплекс от знания, умения и компетентности, свързани с развитие, както на интелектуални качества, така и на личностни, социални и комуникативни компетенции в научното и професионално израстване на докторантите. Подчертана е връзката между подготовката на докторантите в контекста на академичната институция и професионално-практическата им реализация.

По 1.1.4. *Прилагат се правилата на етичен кодекс за осигуряване на академично единство, чрез който се гарантират заложените в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Приети са и оповестени правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство.*

Във Великотърновския университет е създадена и функционира Комисия по етика. Тя е независим експертен и консултативен орган, който е упълномощен да следи за спазването на нормите на Етичния кодекс на работещите във ВТУ. Документът е приет на заседание на

Академичния съвет на 12.09.2008 г. Работата ѝ е регламентирана от Правилника за работа на Комисията по етика във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Той е публикуван на сайта на университета (<http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?zid=1>). Осигурена е публичност и на Етичния кодекс, който също е публикуван на сайта на университета. В него изрично е декларирано недопускането на дискриминация: „При изпълнение на служебните си задължения работещият във ВТУ се отнася любезно, възпитано и с уважение към всеки, като зачита правата и достойнството на личността и не допуска каквито и да са прояви на дискриминация“. През акредитационния период Комисията по етика е разглеждала жалби, свързани с плагиатство, но те не касаят научноизследователската дейност на преподаватели в Историческия факултет. **Не са постъпвали и разглеждани сигнали за дискриминация, изпитни измами и плагиатство от докторанти в докторските програми на Факултета.**

Условията за провеждане на изпитите, правилата и процедурите за предотвратяване на изпитни измами, са фиксирани в Правилника за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ (<http://www.uni-vt.bg/bul/getnbdoc.aspx?d=15>)

Резултати от проверката по критерий 1.1:

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ организира обучение в ОНС „Доктор“ в съответствие със своята мисия и цели, които са публично оповестени. ВТУ притежава ясна политика по отношение качеството на подготовка на докторантите в докторски програми, отразена в съвкупност от документи на ниво университет. Дейностите по докторската програма са подчинени на *Правилник за прием и обучение на докторанти във ВТУ и Системата за управление на качеството*. Извършват се регулярни одити. Прилагат се принципите на *Етичен кодекс* на работещите във ВТУ, действа университетска *Комисия по етика*. Условията за предотвратяване на изпитни измами са фиксирани в *Правилника за структурата и организацията на учебния процес* на ВТУ.

Стандарт 2 „Разработване и одобряване на програмите“

Критерий 2.1. „Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“

По 2.1.1. *Докторските програми са разработени в съответствие със съвременните постижения на науката и имат ясно изразени очаквани резултати.*

Докторската програма по Методика на обучението по история във ВТУ е насочена към проучване на актуални проблеми в тази област. Конкретните задачи и очаквани резултати през периода на обучение са фиксирани в квалификационната характеристика на докторската програма и в индивидуалния учебен план на докторанта. В квалификационната характеристика на програмата са отразени ясно нейните цели и очаквани резултати, посочени са областите на професионална реализация, описани са знанията, уменията и компетенциите, получавани след защитата на дисертационния труд.

По 2.1.2. *Има организация и стандарти за разработването, одобрението и прилагането на учебната документация, която периодично се анализира и обновява със задължителното съдействие на докторантите, потребители на кадри и други заинтересовани страни.*

Учебната документация във ВТУ се актуализира периодично за подготовката на съответните докторанти, като се отчитат новостите в научно и методическо отношение. Действащите регламенти, отнасящи се към докторските програми, се актуализират съобразно нормативната база и се публикуват на сайта на Университета. Такава актуализация през акредитационния период е предприета по отношение на Стандарта за задължителното съдържание

на обучението в степен „доктор“ във ВТУ „Св.св.Кирил и Методий, която се отразява и в необходимостта от актуализация на груповите учебни планове на докторските програми.

Груповите учебни планове се одобряват от Факултетния съвет на Историческия факултет и се гласуват от АС на ВТУ. *Докторантите вземат участие в разработването на техните индивидуални учебни планове.*

Въпреки тесните връзки на катедра „Нова и най-нова история на България“ с учителите по история и цивилизации, с директори на основни училища и гимназии, с Клуба на историяка – Велико Търново“ и Националното сдружение на преподавателите по история в България, *през акредитационния период не са привлечани външни потребители на кадри в прякото разработване и обновяването на учебната документация.*

По 2.1.3. *Докторската програма е представена в ясна документация, която задава устойчиви цели и задачи на образователната и научната дейности, обвързани с нейната специфика.*

Разработената във ВТУ документация е в съответствие с изискванията на ЗВО, ЗРАС-РБ и Правилника за неговото прилагане. Учебната документация включва: квалификационна характеристика, групов учебен план, индивидуален учебен план, учебни програми.

В квалификационната характеристика на докторската програма, която е обект на акредитация, са отразени целите, както и очаквани резултати, посочени са областите на професионална реализация на докторантите, описани са знанията, уменията и компетентностите, получавани след защитата на дисертационния труд. След придобиване на научна степен, докторантите успешно да се могат да се реализират на различни преподавателски, изследователски, административни и експертни позиции в образователни, научни и културни институции.

Груповият учебен план за докторската програма „Методика на обучението по история“ отговаря на Стандарта. Груповият учебен план съдържа основните дейности – учебна и преподавателска; научноизследователска; организационна и обществена. Дисциплините, които се предвижда докторантите да изучават, са разпределени в три модула: „задължителни“, „факултативни“ и „избираеми“ и всеки от тях дава определен брой кредити. Докторантите изучават 2 задължителни дисциплини, 1 факултативна, 1 избираема и участват в докторантски семинар по чужд език (по избор). Сборът от кредити, получени в края на обучението, трябва да бъде не по-малък от 180.

Примерният индивидуален план на докторант в докторска програма „Методика на обучението по история“ е разработен на основата на груповия учебен план. Задължителните дисциплини в примерния индивидуален план са Общ курс по методология и методика на изследователската работа и Приложение на информационните и комуникационните технологии в историческото образование. Индивидуалният план във ВТУ се разработва от научния ръководител и докторанта, в съответствие със спецификата на темата на дисертацията. След съждането му в Катедрения съвет, той се приема от Факултетния съвет. Научният ръководител отговаря за цялостната подготовка на ръководените от него докторанти и контролира изпълнението на индивидуалните планове.

По докторската програма са представени учебни програми за 6 дисциплини, от които 2 задължителни, 2 избираеми и 2 факултативни. Те са разработени по общ модел.

По 2.1.4. *При разработването на докторските програми се прави анализ на: възможните работни места, изводи от разговори с потенциални работодатели и от заключенията на национални и международни проучвания относно развитието на науката и пазара на труда.*

Новата нормативна уредба обвързва кариерното развитие на педагогическите специалисти с тяхната непрекъсната продължаваща квалификация. В този постъпателен процес придобиването на ОНС „доктор“ кореспондира с възможностите за израстване в училищната

йерархия (главен учител, наставник, базов учител), които от своя страна са обвързани с висок обществен престиж.

В срещата на членовете на експертната група с академичния състав на катедра „Нова и най-нова история на България“, с потребители на кадри, сред които и бивши възпитаници на Факултета, бе констатирано, че се поддържат контакти с работодатели, с представители на професионални общности и се провеждат периодични разговори относно необходимостта от подготовката на докторанти. Определен интерес към обучение в такава програма проявяват вече реализирани в средното образование педагогически кадри.

По 2.1.5. *Всяка докторантска програма е съвместима (сравнима) с аналогични програми на други ВУ в България, ЕУ или извън ЕУ, позволяваща професионална мобилност на докторантите. Брой докторанти, реализирали мобилност през последните 5 г.*

В България все още няма акредитирана докторска програма по методика на обучението по история, поради което не може да се прави сравнение на докторски програми от различните висши училища. При разработването на докторската програма е проучен опитът на вече акредитираните във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ докторски програми в професионално направление Педагогика на обучението по.... В рамките на Историческия факултет е получена акредитация за ОНС „доктор“ по специалност „Методика на обучението по география“.

За целите на доклада е направен анализ на аналогични докторски програми „Методика на обучението по...“ в СУ „Св. Климент Охридски“, ПУ „Паисий Хилендарски“ и ШУ „Епископ Константин Преславски“.

В международен план е проучен опитът на редица образователни институции, между които: Катедрата по методика на преподаването на история в Московския педагогически държавен университет; Катедрата по теория и методика на обучението в Института за развитие на образованието в гр. Хабаровск; Историческия факултет в Държавния педагогически университет в гр. Кишинев, Молдова. Потенциална възможност за контакти с цел бъдещо проучване и обмен на добри практики съществува и в рамките на: международната мрежа на EUROCLIO, DVV International, сътрудничеството с университети и НПО от държавите, с които Катедрата е работила по съвместни международни проекти.

По 2.1.6. *В институцията са разработени специфични процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми.*

Процедурите за наблюдение, контрол и оценка на документацията, свързана с докторските програми, са разработени на ниво Университет, което гарантира функционалната им приложимост в рамките на Историческия факултет и отделните катедри. За всеки докторант се открива и се поддържа лично досие в отдел „Научноизследователска и художественотворческа и издателска дейност“ (НИХТИД). В него се съхранява цялата документация, удостоверяваща резултатите от атестиранията на докторантите, резултатите от положените изпити, както и всички документи, свързани с промените в положението на докторанта. Чрез въведения „Контролен лист за провеждане на процедурата по придобиване на научна степен „доктор“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ НИХТИД проследява и контролира изпълнението на всички процедурни стъпки и на съответната документация.

Към отдела се поддържа и архив със защитените вече дисертации и авторефератите към тях. Самостоятелна Главна книга на докторантите се поддържа в канцеларията на Деканата на Историческия факултет. В нея се отразяват резултатите от проведените защиты на дисертационни трудове във факултета. Тя подлежи на вътрешноуниверситетски одит, като част от цялостния мониторинг на документооборота и административното обслужване.

Наблюдението и контролът за състоянието на документацията, свързана с докторските програми, се осъществява от Центъра по управление на качеството към ВТУ. В него работят двама експерти, занимаващи се специално с учебната документация.

Резултати от проверката по критерий 2.1:

Представената документация, свързана с докторската програма „Методика на обучението по история“ е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката и има ясно изразени очаквани резултати. В нейното изготвяне участват както преподавателите, ангажирани пряко с обучението на докторантите, така и самите докторанти. *Няма данни за участието на потребители на кадри в изготвянето на учебната документация по докторската програма.*

В основната учебна документация (*квалификационна характеристика, групов и индивидуален учебен план*) са дефинирани изискванията за кандидатстване, формулирани са основните знания и умения, посочени са възможностите за реализация. Обучението на докторанти е съобразено с приетия във Великотърновския университет *Стандарт за задължително съдържание на обучението в ОНС „доктор“*.

Докторската програма е съобразена с възможностите за реализация на докторантите, спецификата на региона, като за целта са проведени разговори с потенциални работодатели – директори на училища, директори на музеи, на образователни и културни институции. Поради това, че у нас все още няма акредитирана подобна докторска програма, са направени съпоставки с други докторски програми в професионално направление *Педагогика на обучението по....*, както и с докторски програми в чужбина. Във ВТУ са разработени специфични процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми.

Стандарт 3 „Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 3.1. „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“

По 3.1.1. *Подготовката на докторантите се реализира чрез съвременни образователни форми и методи и при използване научните постижения по докторската програма.*

Цялостната организация на процеса на обучение и провеждането на изследователската дейност на докторантите е регулирана в *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“* (<http://www.uni-t.bg/bul/nb.aspx?zid=1>) и *Правилника за прием и обучение на докторанти във ВТУ*. Разпределението по видове дейности за срока на обучението се извършва на базата на *Стандарт за задължителното съдържание на обучението в докторска степен във ВТУ*.

Академичният състав, обезпечаващ проекта за докторска програма „Методика на обучението по история“, съчетава използването на традиционни и съвременни методи и форми на обучение: интерактивни методи, дискуссионни форуми, работа по проекти. Доказателства за това се съдържат в доклада-самооценка и бяха констатирани от ЕГ при срещите с преподаватели и докторанти във ВТУ.

В периода 2012–2013 г. ВТУ реализира общоуниверситетски проект „Развитие на академичния състав на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ чрез повишаване мотивацията на младите хора за научна работа“. Проектът е осъществен с финансовата подкрепа на ОП „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз по схема за безвъзмездна финансова помощ BG 051 PO 001-3.3.06 „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени“. По този договор ВТУ оказва финансова подкрепа на докторантите и организира научни форуми – за представяне на постигнатите резултати, и обучителни форми. В рамките на проекта са проведени три научни семинара за докторанти, постдокторанти и млади учени, а изнесените доклади и статиите на докторантите са издадени в сборници. В рамките на проекта 50 докторанти на ВТУ са полз-

вали командировка в страната и в чужбина – в Германия, Австрия и Швейцария. Успешната реализация на проекта е потвърждение за възможността на ВТУ да създаде практически механизъм, чрез който да се постига интегриране на научните достижения в обучението на докторантите.

По 3.1.2. *Докторантите се обучават посредством различни индивидуални и колективни форми при контрол от страна на научния ръководител за съблюдаване на индивидуалния план.*

Всички срокове и процедури по организацията и контрола на обучението на докторанти във ВТУ се определят в *Правилник за прием и обучение на докторанти във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“* (Решение на АС № 7/26.07.2017 г.) Обучението на докторантите протича под прякото ръководство на научните им ръководители, които съвместно с ръководителите на катедри контролират изпълнението на индивидуалните им планове по всяка от заложените дейности, за всяка от годините на докторантското обучение. Решенията, свързани с него, се обсъждат на Катедрен съвет.

От предоставената документация /проект за индивидуален план/ е видно, че се използват както индивидуални, така и колективни форми на обучение. В плана на докторската програма са заложили Докторантски семинар – езиково обучение и Докторантски семинар по въвеждане в нормативната регулация.

По 3.1.3. *Докторантите изпълняват всички основни етапи в подготовка на дисертационния си труд, като периодично докладват пред семинар на обучаващото звено резултатите от изследователската си дейност.*

Основните етапи в обучението на докторантите в ИФ на ВТУ, както и подготовката на дисертационните трудове, и съответните срокове са представени в индивидуалните учебни планове. Тяхното изпълнение се контролира от съответния научен ръководител. В края на всяко тримесечие от периода на обучението им редовните докторанти представят отчети до Декана, в които описват постигнатите резултати през периода. В края на всяка учебна година от периода на обучението им, всички докторанти представят отчети, подписани от научния ръководител, до ръководителите на катедри. Тези отчети се подлагат на обсъждане в Катедрен съвет, където се гласува атестационна оценка и се приемат насоки за следващите етапи на подготовка. Оценка се гласува и приемат на ФС.

По 3.1.4. *Използват се ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите.*

Методите и формите за оценяване в докторската програма по Методика на обучението по история са оповестени в учебните програми по изучаваните дисциплини. В глава 5 от *Правилник за прием и обучение на докторанти във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“* е регламентирано количествено измерване на изпълнението на индивидуалния учебен план на докторанта, като дейностите на докторанта се обвързват с академични кредити. За всяка форма на обучение се предвиждат 180 кредита.

Във ВТУ се спазва изискването за публичност на процедурите по защита на докторски дисертации. Рецензиите, становищата и други документи по защитите на докторантите публично се оповестяват на сайта на Университета, секция „Научна дейност, Развитие на академичния състав“.

По 3.1.5. *Съществуват правила и комисия за разглеждане на жалби от докторанти.*

Във ВТУ не съществува специална комисия, занимаваща се само и единствено с постъпили жалби от страна на докторанти. В зависимост от характера на съответната жалба, докторантите имат възможност да се обърнат към компетентния административен орган в Университета (Комисия по етика, Контролният съвет на ВТУ, Факултетният съвет на ИФ, Катедрени съвети и Студентският съвет във ВТУ). През периода 2012–2016 г. не са постъпвали жалби от докторанти.

Резултати от проверката по критерий 3.1:

Проектът за обучение по докторската програма „Методика на обучението по история“, предвижда използване на съвременни методи и форми, в индивидуален и колективен формат на основата на научните постижения в областта на историческата, методическата и педагогическата науки. Етапите по обучението на докторантите и подготовката на дисертационните трудове се реализират чрез изпълнение на задачи и дейности, включени в индивидуални планове, съобразно *Правилник за прием и обучение на докторанти във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“*. Отчитане на реализацията на тези дейности се осъществява чрез тримесечни и годишни отчети, одобрени от научните им ръководители, обсъдени на катедрени съвети и приети на ФС. Разглеждане на жалби от докторанти във ВТУ, се осъществява от *Етична комисия* или други органи на ВТУ. *През акредитирания период не са постъпвали жалби от докторанти.*

Стандарт 4 „Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 4.1. „Изградени са структури и са разработени вътрешно нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация“

По 4.1.1. *Висшето училище или научната организация осигурява процедури и практика за последователно прилагане на предварително определени и публикувани наредби, които обхващат всички етапи на „жизнения цикъл“ на докторанта, напр. прием, развитие, признаване на срокове на обучение и дипломирането на докторантите.*

Великотърновският университет поддържа и съхранява централизирана база данни за докторантите чрез своя отдел „Научноизследователска, художественотворческа и издателска дейност“ (НИХТИД). За всеки записан докторант в отдел НИХТИД на Университета се разкрива лично дело, в което се прилагат материалите и документите, отнасящи се до приема, статуса, индивидуалния учебен план (ИУП) и неговите годишни обсъждания, положените изпити, работата на докторанта, подготовката на дисертационния труд и др. Копие от това дело се съхранява и в съответната катедра, към която е зачислен докторантът.

Системата за прием и обучение на докторанти, както и процедурите по придобиване на образователната и научна степен „доктор“ са регламентирани в *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“*. Други документи, регламентиращи обучението на докторантите са още: *Вътрешните правила за провеждане на изпит по специалността на кандидати за докторанти и на изпит на кандидати за заемане на академичната длъжност „главен асистент“*, *Вътрешни правила за провеждане на изпит по чужд език на кандидати за докторанти във ВТУ*, *Стандарт за задължителното съдържание на обучението в докторска степен във ВТУ*, *Контролен лист за провеждане на процедурата по придобиване на научна степен „доктор“*, както и *Контролен лист за провеждане на процедурата по придобиване на научна степен „доктор“* (в самостоятелна форма на подготовка). Въпроси от по-общ характер, засягащи обучението на докторантите, техните права и задължения, са регламентирани в *Правилника на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“*, както и в *Правилника за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите*.

По 4.1.2. *Създадени са правила и са осигурени възможности за включване на докторантите в изпълнението на изследователски проекти. Относителен дял на докторантите, участващи в национални и международни научни проекти.*

Участието на докторантите в различни проекти се регламентира от общите правила на ВТУ. През периода 2012–2016 г. докторанти към катедра „Нова и най-нова история на България“ са взели участие в следните седем научноизследователски проекти.

По 4.1.3. Осигурени са възможности за мобилност на докторантите, в т.ч. периоди на обучение в други ВУ или научни организации, участие в национални и международни научни форуми и др. Брой докторанти провеждали поне 3 месеца изследвания в други ВУ или научни организации. Брой участия на научни форуми на 1 докторант.

Катедрите, като основни обучаващи звена в докторантура, предлагат разнообразни възможности и подкрепят възможностите за професионално обучение на докторантите в европейската зона за висше образование. Понастоящем тази политика се осъществява в съответствие със Стратегията за интернационализация на Великотърновския университет.

Основната европейска програма, която предоставя условия за обучение в различни европейски висши образователни институции, е програма ЕРАЗЪМ и наследилата я комплексна програма ЕРАЗЪМ+. С помощта на академичния координатор от катедрата се изготвя *Споразумение за обучение*, в което се описват планираните дейности в приемащата институция, включително предвидените за придобиване на кредити. Подписаното Споразумение следва да съответства на плана на предвиденото обучение на студента в ОНС „доктор“ във Великотърновския университет. Във връзка с междууниверситетското сътрудничество и с цел подобряване качеството на образованието Великотърновският университет е приел *Система за трансфер на академични кредити*.

Въпреки създадените възможности, до този момент докторантите към Катедрата не са провеждали изследвания за повече от 3 месеца в други висши училища, научни институции, научни организации и звена. ИФ и Катедрата стимулират докторантите за участие в най-различни научни форуми. Докторанти от други програми са участвали в такива форуми на национално и международно ниво.

По 4.1.4. Създадена е административна система за регистриране на хода на докторантурата и реализацията на завършилите докторанти. Брой докторанти през последните 5 г. Брой завършили докторанти през последните 5 г. Дял на редовните докторанти спрямо общия брой докторанти. Брой редовни докторанти, продължили академичната кариера след успешна защита.

Както вече по-горе бе отбелязано, ВТУ поддържа и съхранява централизирана база данни за докторантите чрез своя отдел „Научноизследователска, художественотворческа и издателска дейност“ (НИХТИД). За всеки записан докторант в специализирания отдел на Университета се разкрива лично дело, в което се прилагат материалите и документите, отнасящи се до приема, статуса, ИУП и неговите годишни обсъждания, положените изпити, работата на докторанта, подготовката на дисертационния труд и др. Копие от това дело се съхранява и в съответната катедра. Въз основа на заповедта на Ректора за записване в докторантура на докторанта се издават докторантска лична карта и книжка. В личната карта се отразява неговият статус и срокът на обучение, а в докторантската книжка – темата на дисертацията, ангажиментите от ИУП, дисциплините и оценките от ГУП и др.

Административното обслужване на докторантите се извършва от Исторически факултет и от отдел НИХТИД на Университета. Докторантските главни книги се водят и съхраняват от длъжностно лице в Исторически факултет, определено със заповед на Ректора, по предложение на деканите. За ИФ това е секретарят на факултета. Общото ръководство и контрол върху процедурата по избор и записване на докторанти се осъществява от началник-отдел (НИХТИД) на Университета. *Тъй като докторската програма към настоящия момент не е акредитирана, все още няма приети и обучаващи се докторанти.*

Резултати от проверката по критерий 4.1:

Във ВТУ има разработени процедури и практики за последователно прилагане на предварително определени и публикувани наредби, които обхващат всички етапи на „жизнения цикъл“ на докторанта (прием, развитие, признаване на срокове на обучение и дипломирането на докторантите).

Създадени са правила и са осигурени възможности за включване на докторантите в изпълнението на научноизследователски проекти и участие в национални и международни научни форуми. Няма обучавани докторанти по тази докторска програма.

Стандарт 5 „Преподавателски състав“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 5.1. „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“

По 5.1.1. *Подготовката на докторантите се осъществява от хабилитирани преподаватели с необходимия профил и с доказана квалификация в областта на докторската програма.*

Докторската програма по Методика на обучението по история се администрира от Катедра „Нова и най-нова история на България“ на Исторически факултет на ВТУ, в която на ОТД към октомври 2017 г. работят 13 преподаватели, от които 9 хабилитирани. От тях 8 - в област 2.2. История и археология и 1 – в област 3.1. Социология, антропология и науки за културата.

Обучаващото звено - катедра „Нова и най-нова история на България“ разполага с един хабилитиран преподавател в ПН 1.3. Педагогика на обучението по..., с научна специалност Методика на обучението по история – доц. д-р Виолета Петрова Георгиева. В състава на академичния състав има и главен асистент, с научна и образователна степен „доктор“ на ОТД, чиято квалификация е в областта на докторската програма.

По 5.1.2. *Обучаващото звено разполага с академичен състав на основен трудов договори, чиито квалификация и професионален опит осигуряват продуктивна академична среда за научни изследвания.*

Прегледът на квалификационния профил на преподавателския състав в катедра „Нова и най-нова история на България“ показва, че е налице подходяща професионална среда за подготовка в областта на докторската програма. През изминалия период всички преподаватели са участвали активно в научни форуми – национални и международни. Преподавателите, квалифицирани в областта на докторската програма, имат общо 40 участия в научни форуми. Хабилитираният преподавател е участвал в 30 научни прояви, 5 от които в чужбина и 4 с международно участие в България, а нехабилитираният – в 10 национални и регионални научни прояви (средно годишно по 4 участия в научни изяви на преподавател с научна квалификация в областта на докторската програма).

Публикационната активност на хабилитирания академичен състав на основен трудов договор в катедра „Нова и най-нова история на България“ за периода 2012–2016 г. е представена в общо 206 публикации (средно по 4,1 на преподавател годишно). Публикациите на хабилитирания преподавател с квалификация в областта на докторската програма през изминалия период възлизат на: 1 учебник и 9 учебни помагала, от които 2 издадени в чужбина, 14 статии, от които 4 – в чужбина (средно 4,8 годишно), а на нехабилитирания преподавател по Методика на обучението по история – 1 монография и 9 статии.

Академичният състав на обучаващото звено има участия в международни, национални и регионални научни проекти. Участията в научни и образователни проекти на хабилитирания преподавател по МОИ са в 3 международни, 4 национални и 3 регионални като координатор, експерт, обучител и организатор, а на нехабилитирания – 4 национални. Прегледът на тематиката на публикационната активност на двамата преподаватели с квалификация в областта на докторската програма през изминалия период потвърждава съдържателната центрираност върху проблематиката на Методика на обучението по история, включително и върху теоретичната и практическата подготовка на студентите по история във ВТУ. Качеството на научноизследователската работа на преподавателския състав на катедрата е сериозна предпоставка за осигуряването на добра обща подготовка и компетентност на докторантите.

По 5.1.3. Основното звено, обучаващо докторанти, има утвърдени практики и успешни изяви по специалността на докторантурата и/или в професионалната област, към която тя принадлежи.

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ има изграден авторитет като образователен и научен център в областта на историческата наука и обучението на учители по история. Историческият факултет и катедрата „Нова и най-нова история на България“ имат богат опит в обучението по ОНС „доктор“ по акредитираните програми в професионалните направления 2. 2. История и археология и 3.1. Социология, антропология и науки за културата.

В областта на историческото образование и подготовката на педагогически специалисти преподавателите по Методика на обучението по история имат натрупан изследователски опит, разработени собствени дидактически технологии и добри практики в различни педагогически и интердисциплинарни полета на историческата дидактика, историята на историческото образование, интеркултурното образование, педагогиката на наследството. През периода 2012–2016 г. катедра „Нова и най-нова история на България“ е организирила редица специализирани прояви и форуми, част от които са пряко обвързани с методика на обучението по история, като например международна научна конференция „Историческото образование и предизвикателствата на XXI в.“ през ноември 2016 г.; през октомври 2013 г., кръгла маса: „Историческото образование и предизвикателствата пред учителите през XXI век“; март 2015 г. кръгла маса „Реформата в образованието – между законите и гражданите“. Докторантите към катедрата могат да представят резултатите от своите изследвания и по време на организираните в Историческия факултет „Мартенски студентски четения“.

Доказателство за професионализма на академичния състав в *ПН Педагогика на обучението по...* е и експертната и консултантската дейност, която осъществява на регионално, национално и международно ниво.

Резултати от проверката по критерий 5.1:

Подготовката на докторанти по професионално направление 1.3. *Педагогика на обучението по...*, научна специалност „Методика на обучението по история“ във ВТУ е обезпечена с необходимия преподавателски състав, създаващ ползотворна академична среда за научноизследователска дейност в областта на методиката на обучението по история. Хабилизирани и нехабилизирани преподаватели на ОТД в катедра „Нова и най-нова история на България“ имат необходимата професионална квалификация и научна компетентност в рамките на докторската програма, доказателство за което са водените от тях дисциплини, тематиката на научните и образователните проекти, по които са работили, участието им в научни форуми – национални и международни, проблематиката на научните им изследвания и експертната дейност на международно и национално равнище.

Стандарт 6 „Учебни ресурси и подпомагане на студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 6.1. „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности“

По 6.1.1. *Обучаващата институция разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, лаборатории, ателиета, библиотечни места и др., създаващи академичен комфорт за работа на докторантите.*

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Историческият факултет и катедра „Нова и най-нова история на България“ разполагат с необходимите аудитории, подходящи за групово и за индивидуално обучение на докторантите. Със средства от европейски проект е обособена отделна зала за докторантите от факултета. Тя е оборудвана с 8 места и 2 стационарни компю-

търа. Катедрата разполага с 4 кабинета. Преподавателите по „Методика на обучението по история“ работят в 424 кабинет, оборудван с 3 места, персонален компютър и интернет.

Централната университетска библиотеката предоставя на студентите 60 самостоятелни читателски места. Разделена е на 4 отдела. Има компютърна секция за свободен електронен достъп. Отделно функционира и библиотека към Историческия факултет. За да се улесни достъпът до необходимата литература, фондът на библиотеката се дигитализира. 98% от изданията са вкарани в електронен каталог.

Осигурена е необходимата информационна обезпеченост и достъп на докторантите до компютърна техника и до дигитални ресурси, свързани с обучението им и с подготовката на дисертационните трудове. ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Историческият факултет и катедра „Нова и най-нова история на България“ разполагат с необходимата информационна база, включваща чуждоезикови библиотечно-информационни и културно-информационни центрове: Британски и ирландски библиотечно-информационен център, Франкофонски център за документация и информация, Немски и Австрийски библиотечно-информационни центрове, Нидерландски информационен център, Гръцки център, ОКЦ „Балкани“, Американска библиотека, Център за арабски език и култура, Руски културно-информационен център, Институт „Конфуций“.

В рамките на университета е създадена и специална компютърна зала за обучение на докторанти, която разполага с 11 работни места.

По 6.1.2. *Осигурено е провеждането на експерименти, практики, експедиции, творчески командировки и др. дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове*

Поради ограничен финансов ресурс ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, като цяло и Историческият факултет в частност, нямат възможност за финансиране на експедиции, теренна работа, закупуване на данни от реферирани чуждестранни източници и творчески командировки на докторантите. Научните ръководители подкрепят докторантите за участие в програма „Еразъм“ и осъществяват тюторство по отношение на подготовката за участие в научни конференции, рецензиране и окончателно оформяне на текстовете за публикуване.

Създадените добри контакти с образователни и културни институции във гр. Велико Търново предоставят възможности за провеждане на експерименти във връзка с научноизследователската дейност на докторантите.

По 6.1.3. *Осигурен е достъп на докторантите до достатъчен брой и вид научни издания и база данни.*

Основен източник на достъп до научни издания и бази данни е Университетската библиотека. Тя разполага с общ фонд от 369 456 тома, от които 39 446 тома историческа литература и около 100 периодични издания. Библиотеката работи с онлайн система за архивиране на академични списания JSTORE, която предоставя възможност за търсене в текста на цифровизирани броеве на научни списания – 2000 заглавия с над 50 милиона страници текст.

Библиотеката на Историческия факултет разполага с над 8600 тома. Осигурява възможност за междубиблиотечен обмен в страната и в чужбина. Докторантите на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ ползват и фондовете на Регионалната народна библиотека „П.Р. Славейков“ – Велико Търново, която е депозитна библиотека.

По 6.1.4. *Висшето училище или научната организация стимулира научноизследователската дейност и творческата активност на докторантите, вкл. публикуването на техните резултати в реномирани международни издания.*

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ осигурява възможност за публикуване на резултатите от научните изследвания на докторантите. Историческият факултет подготвя и издава списание „Епохи“, което излиза в две книжки годишно. Към него има борд от анонимни и независими рецензенти. Списанието се публикува и в електронен вариант. В ход е процедура по включването му като издание по системата SCOPUS.

Историческият факултет на ВТУ организира ежегодно Мартенски студентски четения, в които могат да вземат участие и докторантите. Достъпни за научни изяви са и традиционните научни конференции, организирани от факултета:

- „България, българите, Европа – мит, история, съвремие“
- „Межкултурен диалог и образование в Балканите и Източна Европа“
- „Балканите – език, история, култура“.

Резултати от проверката по критерий 6.1:

ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“, Историческият факултет и катедра „Нова и най-нова история на България“ разполагат с необходимия капацитет от аудитории, кабинети и библиотечни места, създаващи подходящи условия за работа на докторантите и достатъчно работно пространство на всеки докторант. Материално-техническата база осигурява възможности за осъществяване на обучението и научноизследователската дейност на докторантите. Създадените добри контакти с образователни и културни институции допълват тези възможности, като осигуряват база за провеждане на експерименти.

Осигурена е необходимата информационна обезпеченост и достъп на докторантите до компютърна техника и до дигитални ресурси, свързани с обучението им и с подготовката на дисертационните трудове. Осигурен е достъп на докторантите до достатъчен брой и вид научни издания и бази данни. Катедрата стимулира научноизследователската дейност и публикуването на техните резултати в собствените си издания.

Стандарт 7 „Управление на информацията“ и съответстващите му критерии, а именно:
Критерий 7.1. „Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“

По 7.1.1. Събирана и анализирана информация за:

- *дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които взимат участие и външни заинтересовани страни;*
- *осъществяваните процедури за одобряване и обновяване на учебната документация на докторската програма;*
- *развитието и успеваемостта на докторантите;*
- *удовлетвореността на докторантите от качеството на обучение;*
- *учебните ресурси и наличната подкрепа за докторантите;*
- *кариерното развитие на завършилите докторанти.*

Във ВТУ има изградена система за управление на информацията относно обучението на докторантите на академично и факултетско ниво. Управлението на информацията, свързана с докторантите на Факултета, се подчинява както на академичните и факултетските процедури, така и на организацията на работата от страна на катедра „Нова и най-нова история на България“. Във ВТУ е изградена и функционира *Система за управление на качеството*. Ефективността на системата е потвърдена чрез одит, документиран в доклад. Част от тази система е *Центърът по управление на качеството*. Създадена е и *Университетска комисия по управление на качеството и акредитацията (УКУКА)*.

Практическа реализация на този акцент са периодично провежданите анкетни проучвания сред завършващи и завършили студенти (бакалаври, магистри и докторанти) и потребители на кадри. За целта са създадени специални анкетни карти (<http://www.uni-vt.bg/bul/pages/?page=188>). Анкетите са от два типа – със свободен достъп и такива, изискващи код за попълване. От първия тип е *Анкетна карта за проучване на очакванията и изискванията на потребителите на кадри на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“* (<http://anketi.uni-vt.bg/?53>). От втория тип са *Анкетна карта за проучване мнението на потребителите на*

кадри за възпитаниците на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ (<http://anketi.uni-vt.bg/?60>) и Анкетна карта за проучване мнението на възпитаниците на ВТУ за удовлетвореността от обучението и приложимостта на полученото образование, професионална реализация (<http://anketi.uni-vt.bg/?59>). Към Историческия факултет е създадена и работи Факултетска комисия по акредитацията, качеството и рейтинговата система. За периода януари 2012 г. – февруари 2016 г. ФКУКА е провела седем анкети сред преподаватели, студенти, докторанти и потребителски кадри. Резултатите от тях са обобщени и подложени на анализ от ФКУКА.

ВТУ поддържа връзката със завършилите студенти и докторанти чрез системата „Алumni“, която е интегрирана в сайта на ВТУ (<http://alumni.uni-vt.bg/>). Към Университета е изграден и функционира *Карьерен център*. Той подпомага връзката между потребителите на кадри и възпитаниците на ВТУ – бакалаври, магистри и докторанти.

По 7.1.2. *Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на обучението и потребностите от промяна.*

Чрез изграденият *Център по управление на качеството* ВТУ поддържа база данни относно мнението на докторанти, студенти и потребители на кадри. Аналогична база данни се поддържа и в Историческия факултет на ВТУ. Периодично на заседанията на Факултетния съвет се обсъждат проблеми, свързани с управлението на качеството на обучението, както и потребностите от промяна.

Въпроси, свързани с ефективността на обучението и успеваемостта на докторантите, се разглеждат и на заседанията на АС на Великотърновския университет. Академичният съвет приема докладите за изпълнение на направени препоръки при програмна акредитация на професионални направления и докторски програми, както и доклади за изпълнението на направени препоръки по САНК.

Резултати от проверката по критерий 7.1:

Във ВТУ е изградена и институционализирана ефективна организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

Тя се осъществява основно чрез процедури на университетско и факултетско ниво. Проведените одити и анкетните проучвания на мнението на преподаватели, докторанти и потребители на кадри съдържат данни за оценка на качеството на обучението и насоки за усъвършенстване в рамките на докторската програма.

Стандарт 8 „Информация за обществеността“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 8.1. „Висшето училище или научната организация публикува информация за:

- приети документи и учебна документация на докторската програма;
- решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав;
- решения от академични и факултетни съвети;
- проведени университетски форуми с участието на докторанти.“

По 8.1.1. *ВУ (научната организация) осигурява процедури и практика за устойчиво публикуване на необходимата информация за възможностите и постиженията при изследванията в областта на докторската програма.*

Информация за всички акредитирани докторски програми, които се предлагат във Великотърновския университет е публикувана на сайта на университета. Представена е информация за срока на валидност на акредитацията на всяка програма и съответната оценка, която е получена от НАОА.

Конкурсите за кандидатстване се обявяват публично на сайта на университета, в Държавен вестник и чрез традиционни обяви на информационните табла в Ректората и ИФ. Интересуващите се могат свободно да получат информация за условията и сроковете за кандидатстване от експертите в отдел „НИХТИД“. На сайта на ВТУ са публикувани нормативните документи, касаещи обучението на студентите и докторантите, както и решенията на Академичния съвет.

Катедра „Нова и най-нова история на България“ информира докторантите си за възможности за участие в различни научни форуми, на които те да популяризират резултатите от научните си изследвания.

По 8.1.2. Информация относно програмите за мобилност на докторантите.

ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“ осигурява и възможности за международна мобилност на студенти, докторанти и преподаватели. Университета има сключени договори по програма Еразъм+ с девет университета от Испания, Хърватия, Полша, Румъния, Турция и три училища от Испания и Кипър за международен обмен на педагогически практики, както и двустранни договори с чуждестранни университети-партньори. Информацията за сключените договори е публикувана и на сайта на ВТУ.

За обмена на студенти и докторанти по програма Еразъм отговаря отдел „Евроинтеграция и мобилност“ на Великотърновския университет. Условията и възможностите за включване в различни квалификационни форми се оповестяват на сайта на ВТУ и посредством социалната мрежа Фейсбук страницата на Еразъм – ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“. Всички договори за сътрудничество са на разположение на интересуващите се в отдел „Международно и вътрешно сътрудничество“ на ВТУ. На сайта на университета са публикувани сключените договори с активни връзки към официалните сайтове на университетите-партньори. Информацията за двустранните договори се изпраща ежегодно на електронните адреси на всички преподаватели от ИФ.

Академичната мобилност на докторантите е предвидена и в Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВТУ (чл. 18). Докторантът може да се премести в друга научна организация, катедра или факултет, както и в друга форма на обучение с разрешение на обучаващата катедра, решение на ФС и заповед на Ректора. Във връзка с академичната мобилност на студенти и докторанти във ВТУ е приета Система за трансфер на академични кредити. От срещата на ЕГ с докторанти от ИФ (в други професионални направления) стана ясно, че те са информирани за възможностите за мобилност по програма Еразъм + и са се възползвали от тях.

По 8.1.3. Представяне на иновационните резултати по докторската програма пред по-широки и авторитетни международни форуми у нас и в чужбина.

В приложения към доклада-самооценка са представени публикациите и участията на докторанти от други ПН към катедра „Нова и най-нова история на България“ в научни форуми и прояви. През периода 2012–2016 г. са регистрирани докторантски изяви не само в страната, но и в научни форуми в Румъния, Русия и Република Хърватска. Наличието на публикации и изяви на докторантите в научни форуми, в т.ч. и в чужбина, дава възможност за популяризиране на резултатите от дисертационните им изследвания сред по-широка аудитория.

Резултати от проверката по критерий 8.1:

ВТУ осигурява условия за публикуване на необходимата информация относно възможностите за обучение в докторски програми и постиженията от изследвания в ОНС „доктор“. Обучаващото звено създава възможности за информиране и свободен избор на докторантите за участие в научни форуми за популяризиране на резултатите от техния научноизследователски труд. Докторантите имат възможност да представят резултати от своите изследвания на научни форуми в България и в чужбина и да ги публикуват в различни издания. Публичните защити се оповестяват на интернет-страницата и на информационните табла на

Стандарт 9 „Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 9.1. „Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии“

По 9.1.1. *ВУ (научната организация) осигурява редовен мониторинг, периодичен преглед и своевременно осъвременяване на докторантските програми.*

Мониторингът на докторантите и докторантските програми се осъществява от отдел „НИХТИД“, Центъра по управление на качеството и от факултетите като първични научни звена, обучаващи докторанти. Процедурата за осъществяване на мониторинг във Великотърновския университет е приета като официален нормативен документ и е утвърдена от Академичния съвет.

Центърът за управление на качеството поддържа база данни за всички акредитирани докторски програми, оценката, която са получили и периода, за който са акредитирани. Чрез взаимодействие и връзка с факултетните комисии по качеството, акредитацията и рейтинговата система Центърът осъществява наблюдение върху качеството на докторантурите, включително и удовлетвореността на докторантите от обучението (чрез периодично провежданите анкетни проучвания).

По 9.1.2. *ВУ (научната организация) осигурява процедури и практики при планирането и изпълнението на дейностите по повишаване на ефективността на докторантските програми.*

Значим практически принос за повишаване на ефективността на докторантските програми и обучението на докторантите има разработеният университетски проект „Развитие на академичния състав на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ чрез повишаване мотивацията на младите хора за научна работа“. Проектът е осъществен с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

В рамките на проекта са проведени три научни семинара за докторанти, постдокторанти и млади учени, а изнесените доклади и статиите на докторантите са публикувани. При изпълнението на проектните дейности докторантите участват в редица обучителни форми: университетски лекционни курсове, персонални консултации, курсове за изучаване на чужд език; работа в различни библиотеки, архиви и научни звена в страната, теренни изследвания.

В проекта са участвали 101 докторанти и 61 постдокторанти и млади учени. Проведени са общо 17 лекционни курса. Според индивидуалното си желание участниците са посещавали езикови курсове по немски, френски и английски език. 72 докторанти са получавали месечна стипендия в размер на 120 лв. от бюджета на проекта. В рамките на проекта 50 докторанта на ВТУ са ползвали командировка в страната и в чужбина – в Германия, Австрия и Швейцария.

Резултати от проверката по критерий 9.1:

ВТУ осъществява периодичен преглед на дейностите по реализация на докторските програми, като актуализира работата с докторантите в синхрон със съвременните научни постижения и критерии, при отчитане мнението на докторанти. В резултат на реализиран проект е проведено езиково обучение на докторантите и са създадени възможности за международен научен обмен.

Стандарт 10 „Циклично външно осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 10.1. „Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми“

По 10.1.1. ВУ (научната организация) циклично преминава през външно осигуряване на качеството, вкл. и на докторските програми в съответствие с ESG.

Осигуряването на качеството на докторските програми във ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“ в съответствие с ESG се осъществява както на академично, така и на национално ниво. На академично ниво този процес се регламентира чрез публикуването на критериите за качество на сайта на университета, а на национално ниво – чрез периодичните програмни акредитации, които Националната агенция за оценяване и акредитация провежда.

Външното осигуряване на качеството е свързано и с прилагането на Сертифицирана система за управление на качеството. Част от нея представляват извършваните одити и изготвените по тях доклади. ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“ има сертификат по международен стандарт за качество ISO 9001: 2015. Сертификатът е валиден до 17.05.2019 г. Обхватът на сертификата включва както ОКС „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“, така и ОНС „доктор“.

Резултати от проверката по критерий 10.1:

Осигуряването на качеството на докторските програми във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ в съответствие с ESG се осъществява на академично ниво от Сертифицирана система за управление на качеството, а на национално ниво – чрез периодичните програмни акредитации, осъществявани от НАОА.

Експертна група:

Ръководител на ЕГ: доц. д-р Костадин Паев – ЮЗУ „Неофит Рилски“

/...../

Член на ЕГ: доц. д-р Цветана Иванова – ШУ „Еп. Константин Преславски“

/...../

докторант Десислава Петрова – СУ „Св. Климент Охридски“

/...../

Наблюдаващ процедурата: проф. д-р Виолета Атанасова

/...../

А. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

Таблица 1. Списък на преподавателите на ОТД в катедра „Нова и най-нова история на България“ за периода 2012-2017 г.

	Име, презиме, фамилия	Година на раждане	Научно звание/ Академична длъжност	Научна степен
1	Велико Станчев Лечев	1959	професор	доктор на историческите науки
2	Иван Илиев Стоянов*	1949	професор	доктор на историческите науки
3	Калчо Костов Калчев**	1947	професор	доктор на историческите науки
4	Маргарита Николова Карамихова	1957	професор	доктор на науките за култура
5	Милко Стоянов Палангурски	1961	професор	доктор на историческите науки
6	Мария Иванова Иванова	1954	професор	доктор
7	Николай Станев Проданов***	1960	професор	доктор
8	Петко Стефанов Петков	1963	професор	доктор
9	Анка Тодорова Игнатова	1963	доцент	доктор
10	Виолета Петрова Георгиева	1960	доцент	доктор
11	Лора Дончева Григорова	1959	доцент	доктор
12	Милен Василев Михов	1961	доцент	доктор
13	Здравко Стоянов Здравков	1969	главен асистент	доктор
14	Илияна Димитрова Ганчева	1984	главен асистент	доктор
15	Юлия Йорданова Симеонова	1977	главен асистент	доктор
16	Антон Дончев Маринов	1982	асистент	доктор

* до м. юли 2016 г.

** до м. март 2015 г.

*** до м. октомври 2016 г.

2. Списък на преподавателите по *Методика на обучението по история* в катедра „Нова и най-нова история на България“ за периода 2012-2017 г.

№	Име, презиме, фамилия	Година на раждане	Научно звание/ Академична длъжност	Научна степен
на ОТД				
1	Виолета Петрова Георгиева	1960	доцент	доктор
2	Юлия Йорданова Симеонова	1977	главен асистент	доктор
съвместител				
	Румяна Нейкова Кушева*	1950	професор	доктор
на хонорар				
1	Донка Георгиева Андреева**	1962	базов учител	докторант
2	Лидия Илиева Проконова**	1957	базов учител	първо ПКС
3	Галинка Николова***	1954	базов учител	второ ПКС
4	Маргарита Костова***	1953	базов учител	второ ПКС

* хоноруван преподавател до 2011 г., съвместител до юли 2013 г.

** до юни 2015 г.

*** до юни 2016 г.

Б. ДРУГИ ТАБЛИЦИ, КОИТО ОТРАЗЯВАТ ОСИГУРЕНОСТТА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Таблица 3. Публикационна активност на преподавателите по Методика на обучението по история за периода 2012-2017 г.

Доц. д-р Виолета Петрова Георгиева

Учебници и учебни помагала

Издания в страната

2013	Стойчева, В. History Project 2006. Да преподаваме с удоволствие – Устната история в класната стая. Ръководство за учители (съавт. В. Иванова). София: Парадигма, Първо коригирано издание, 2013, 106 с., ISBN 978-954-326-202-1. Violeta Stoycheva. History Project 2006. Enjoying Teaching – Oral History In The Classroom. Teachers' Guide. (co-author V. Ivanova), Sofia: Paradigma, 2013, 107 p.
2014	Стойчева, В. , Дванадесет нови примерни теста за зрелостен изпит по история и цивилизация. (съавт. К. Котларска, М. Платникова) Регалия-6, С., 2014, 271 с.
2015	Стойчева, В. Велико Търново – музей под открито небе. Педагогически гид. (съавт. К. Котларска). София: Парадигма, 2015, 106 с. Преработено и допълнено издание, ISBN 978-954-326-202-1. Stoycheva, V. , Veliko Tarnovo – an open air museum. Pedagogical guide. (co-author K. Kotlarska). S.: Paradigma, 2015, 100 p., ISBN 978-954-326-250-2.
2016	В. Стойчева. Учебник по история и цивилизации за 5. клас. (съавт. В. Арнаудов, Цв. Цветански, К. Котларска) София: Булвест 2000, 2016, 152 с. Стойчева, В. Тетрадка по история и цивилизации за 5. клас. (съавт. К. Котларска) София: Булвест 2000, 2016, 80 с., ISBN 978-954-18-0965-5. Стойчева, В. Книга за учителя по история и цивилизации за 5. клас. (съавт. К. Котларска) София: Булвест 2000, 2016, 124 с., ISBN 978-954-18-0963-1.

Издания в чужбина

2012	Georgieva, V. Impactul integrării europene asupra regiunilor de granite. / Влияние на европейската интеграция върху граничните региони. (co-authors: V. Bouzov, B. Baikov, P. Penchev, V. Kuteva-Tsvetkova, D. Cvetkov, T. Kaleynska, A. Markovska). Alma Publishing House, Craiova, Romania, 2012, pp. 73–80, ISBN 978-606-567-150-8; St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo Publishing House, 208 p. (pp. 174–183 на бълг. език), ISBN 978-954-524-855-9. Stoycheva, V. Egalitatea de gen, minorități. / Равенство между половете, малцинствата. (co-author: N. Panea). Alma Publishing House, Craiova, Romania, 2012, 172 p., ISBN 978-606-567-148-5; St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo Publishing House, (с. 5–6, 8, 10–39, 49–76 на бълг. език; с. 78–80, 82, 84–127, 137–172, на рум. език), ISBN 978-954-524-866-5.
------	--

Студии/ статии

В издания на ВТУ

2012	Стойчева, В. „Мълчаливи свидетели“ – женският лагер в село Скравена, Софийско, в спомените на местните жители. – В: България, българите и Европа – мит, история, съвремие. В чест на 70-годишнината на доц. д-р Владимир Попов. Т. V. В. Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2012, с. 273-284.
2013	Стойчева, В. Киното като ресурс на историята – документалното кино в обучението по история и цивилизация. – В: България, българите и Европа – мит, история и съвремие. Т. VI, В. Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2013, с. 273–284, ISBN 978-954-524-930-3. (eBook CD)
2014	Стойчева, В. Какво помним и как преподаваме Холокост – педагогическият дискурс на съвременните учебници по история и цивилизация. // <i>Епохи</i> , год. XXI (2013), № 1, 2014, с. 187-192, ISBN 1310-2141.

В издания в страната

2013	Стойчева, В. Държава и църква в „големия разказ“ на учебниците по българска история (1879–1945). – В: Ние в науката и науката в нас. Сборник в чест на 50-годишнината на проф. д-р Петко Ст. Петков. В. Търново: Фабер, 2013, с. 301-312, ISBN 978-954-400-982-3. Stoycheva, V. Educational Inequalities and Challenges to the Minority's Integration in Bulgaria in the Context of the EU Strategy 2020. – IN: Maximizing Comparative Advantages of Cross-Border Regions (The European Integration of Romania and Bulgaria: Problems and Issues), Gabrovo: EX-PRESS Ltd, 2013, pp. 89-96.
2014	Стойчева, В. Киното – непризнатият „свидетел“ на историята (възможности за използване на документалния филм в обучението по история и цивилизация). // Диалогът в историята, 2014, № 29-30, с. 97-118, ISSN 1311-7904. Стойчева, В. Да докоснеш бъдещето или за школата на Румяна Кушева. – В: Историята, която усмихва. Сборник. София: Парадигма, 2014, с. 37-50. Стойчева, В. Модел на интеркултурна практика за подготовка на бъдещи учители. – В: Сборник доклади от Националната научно-практическа конференция „Интеркултурното образование като средство за намаляване отпадането на ромските деца от училище“. Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалине“. София: APC Магна, 2014, с. 23-33.
2015	Стойчева, В. Как „четем“ Съединението? Учебниците по история между вчера и днес). // Годишник на Регионален исторически музей – Пловдив, Научен форум „Пловдивски приноси 2014“: Съединението на България от 1885 г. – 130 години по-късно. Научен ред. В. Танкова, Кн. X, 2015, с. 33-46, ISSN – 1311-9133.
2016	Стойчева, В. Визия 2030: историческото образование между „ННН“ и „ТЕ“. – В: Историческото образование и предизвикателствата през XXI век. Състав. и н. ред.: В. Стойчева. София: Фондация „Професор Румяна Кушева“, 2016.

В издания в чужбина

2012	Stoycheva, V. Educational integration of minorities – problems and perspectives. – IN: Remembrance in Time. Volume II. Condemning Communism. Europe United – Remembrance, Respect and Opening. Transilvania University Press of Braşov, Romania, 2012, pp. 489–498, ISBN 978-606-19-0132-6 (vol.II). – eBook: Remembrance in Time. Transilvania University Press of Braşov, 2012. Stoycheva, V. Life without Freedom. The International Conference in Veliko-Tarnovo – Bulgaria. – IN: Remembrance in Time, Volume II, Transilvania University Press of Braşov, Romania, 2012, pp. 507–516, ISBN 978-606-19-0132-6 (vol.II). Stoycheva, V. Educational integration of minorities, gender equality and human rights – regional perspectives. – IN: International Conference: The Impact of the European Union Integration on Border Regions. Conference volume, Alma Publishing House, Craiova, Romania, 2012, pp. 103–110, ISBN 978-606-567-121-8; St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo Publishing House.
2015	Stoycheva, V. Teaching World War I: How to engage the young generation through online resources and oral evidence (co-author with V.Ivanova) – IN: 1914–2014 – Remembering the past to live the present and shape the future, International Perspectives in Adult Education – IPE 72, (Editors: T. Kelbert and E. Avdagić), DVV International, Bonn, Germany, 2015, pp. 67-77, ISBN 978-3-942755-25-2.

Гл. ас. д-р Юлия Йорданова Симеонова**Монографии**

2015	Симеонова, Ю. Образователната система в Търново (1878–1912). В. Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2015, 307 с., ISBN 978-619-208-014-3.
-------------	---

Студии/ статии**В издания на ВТУ**

2013	Симеонова, Ю. Българското училищно законодателство в периода от Освобождението до първото десетилетие на XX в. (1878–1909 г.). – В: Межкултурен диалог и образование в Балканите и Източна Европа. В. Търново, 2013, 106-126.
-------------	--

	Симеонова, Ю. Поставяне основите на българската образователна система в периода след Освобождението (1878–1879 г.). // Епохи. Година XX (2012). УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2013, с. 40-54, ISSN 1310-2141. Симеонова, Ю. Сведения за учебното дело в Търново през XIX век според архиви на Йордан Кулелев. – В: България, българите и Европа – мит, история, съвремие. Т. VI. В. Търново, 2013, с. 252-260, ISBN 978-954-930-3.
2015	Симеонова, Ю. Възникване и първоначално развитие на прогимназиалното образование в Търново. – В: 50 години Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ 1963-2013. В. Търново, 2015, с. 64-70.
2016	Симеонова, Ю. Девическата гимназия „Митрополит Климент“ в Търново – един от символите на града (1878-1912) – В: България, българите и Европа – мит, история, съвремие. В. Търново, 2016, с. 25-33, ISBN 978-619-208-066-2.

В издания в страната

2014	Симеонова, Ю. Търновската държавна мъжка гимназия „Св. Кирил“ в края на XIX век – социален профил на учителския състав. – В: Пътуване към България. Шумен, 2014, с. 948-956, ISBN 978-954-577-869-8. Симеонова, Ю. Модернизацията на историческото образование чрез училищния учебник. – В: Историята, която усмива, София: Парадигма, 2014, с. 51-57, ISBN 978-954-326-212-0.
2015	Симеонова, Ю. Търновските учители – образователният елит на града (1878–1912). – В: Пътуване към България, Сборник. Шумен, 2015, с. 71-76, ISBN 978-619-201-050-8.
2016	Симеонова, Ю. Дискурсът на новите учебници по История и цивилизации за 5 клас. – В: Историческото образование и предизвикателствата през XXI век. София: Фондация „Професор Румяна Кушева“. 2016, ISBN 978-619-90758-0-7.

Таблица 4. Участие на преподавателите по Методика на обучението по история в научноизследователски проекти за периода 2012-2017 г.

Доц. д-р Виолета Петрова Георгиева

Проект	Вид на проекта	Период	Позиция
1. С грижа за интеграцията на децата и учениците от етническите малцинства в община Златарица (BG051 PO001-4.1.03-0255-C0001)	Регионален, ОПРЧР Община Златарица	2011–2012	Обучител
2. Past memory for a future open society (OPENNESS).	Международен, Europe for Citizens Programme (2011–2013), Action 4, 2011-3595/001-001 Florentin OLTEANU	2011–2012	Координатор за България
3. Maximization of Comparative Advantages of Border Regions Development, (MIS-ETC Code 408)	Международен Cross-Border Cooperation Programme Romania-Bulgaria	12 месеца 2012–2013	Експерт, <u>обучител</u>
4. Образование за европейско гражданство	Регионален, ИЦ Европа Директно – В. Търново Теодора Калейнска	2012–2013	Обучител
5. Подай ръка! Заедно във виртуална Европа http://rotive.wordpress.com/	Регионален „Младежта в действие“ на Европейската комисия, НЦЕМИ Докт. Мариела Георгиева	6 месеца 2013	Обучител, ментор
6. Националните граници	Наредба № 9 на МОН № РД–09-590-04/ 10.04.2013 г.	2013–2014	Член на екип

7. Преживяно минало	Национален, Наредба №9 на МОН, Доц. д-р Милен Михов	3 години – 2013–2015	Член на екип
8. Студентски практики	Национален, ОПРЧР, ЕСФ BG051PO001/3.3.07-0002 проф. д.п.н. Пламен Легкоступ	2013–2015	Академичен наставник
9. Международен семинар за обучение на учители на тема: „Велико Търново – Музей под открито небе“	Програма за участие на ЮНЕСКО за 2014-2015 г. Кина Котларска	2015	Обучител, Автор на уч. помагало
10. Уроци от миналото: какво се случи преди 89-та?	Проект на „Софийска платформа“, под патронажа на Росен Плевнелиев като продължение на инициативата „25 години свободна България“.	2016	Консултант Организ. на кръгла маса
11. Студентски практики	Национален МОН, ОПНОИР	2016-2017	Академичен наставник

Гл. ас. д-р Юлия Йорданова Симеонова

1. Межкултурен диалог и образование на Балканите и в Източна Европа	Национален, Наредба № 9 на МОН Проф. д-р Ст. Дерменджиева	26.07.2010–01.12.2012	Член на екипа
2. Студентски практики	Национален, ОПРЧР, ЕСФ BG051PO001/3.3.07-0002 проф. д.п.н. Пламен Легкоступ	2013–2015	Академичен наставник
3. Динамика на Балканската чаршия	Национален, Наредба № 9 на МОН, РД-09-422-03/09.04.2014 г. Проф. д-р Петко Петков	2014–2015	Член на екипа
4. Научни пространствени и динамични измерения на културния туризъм през призмата на межкултурния диалог и образованието	Наредба № 9 на МОН проф. д-р Ст. Дерменджиева	3 години – 2014-2016	Член на екипа
5. Студентски практики	Национален МОН, ОПНОИР	2016–2017	Академичен наставник